

Parkinson Café Emmeloord

Medicatie rondom Parkinson

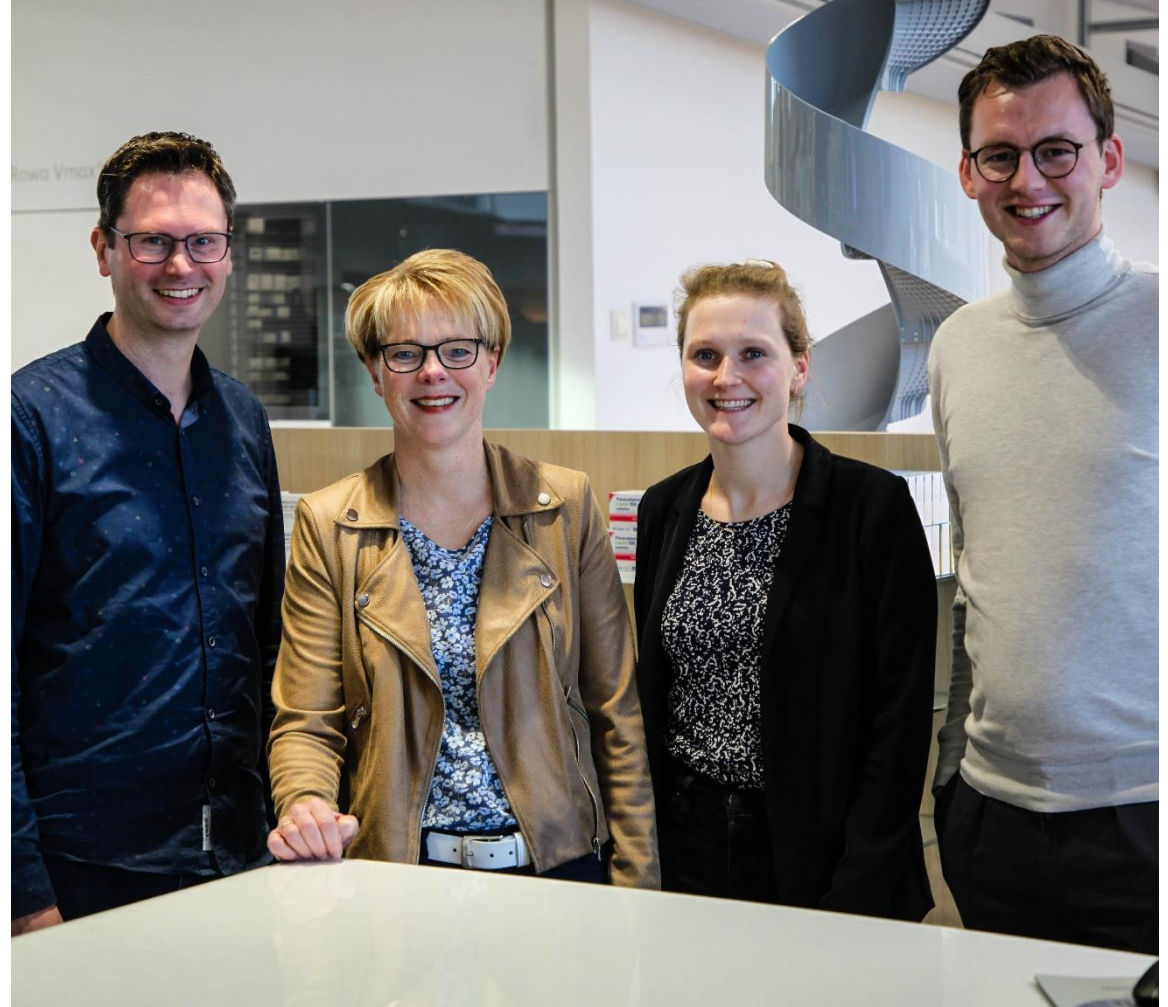
Dhr. D. van de Vegte, apotheker
Service Apotheek Noordoostpolder
Vrijdag 4 oktober 2024

Even voorstellen

Dennis van de Vegte

Apotheker met interessegebied Parkinson

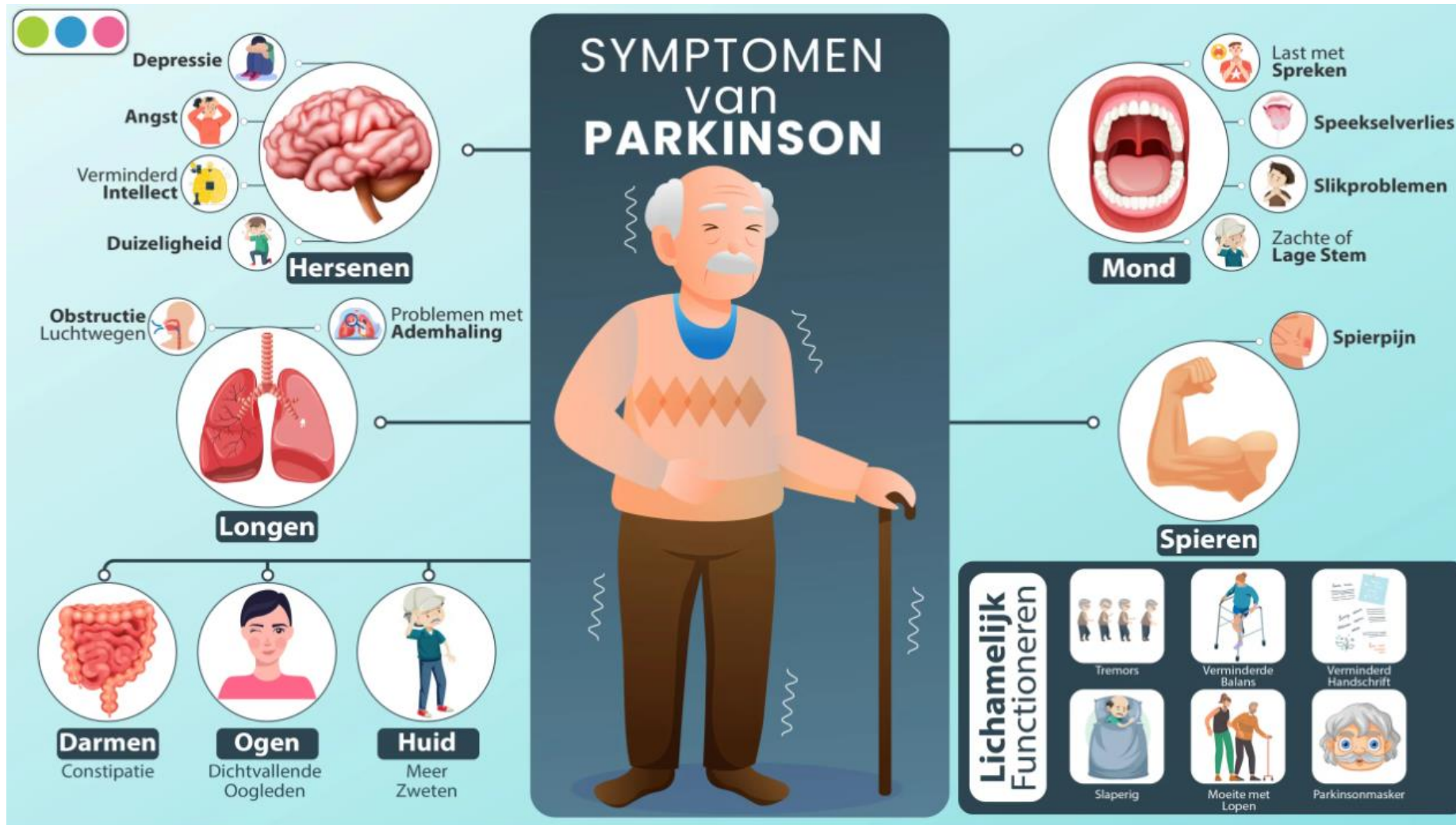
Service Apotheek Noordoostpolder

Agenda

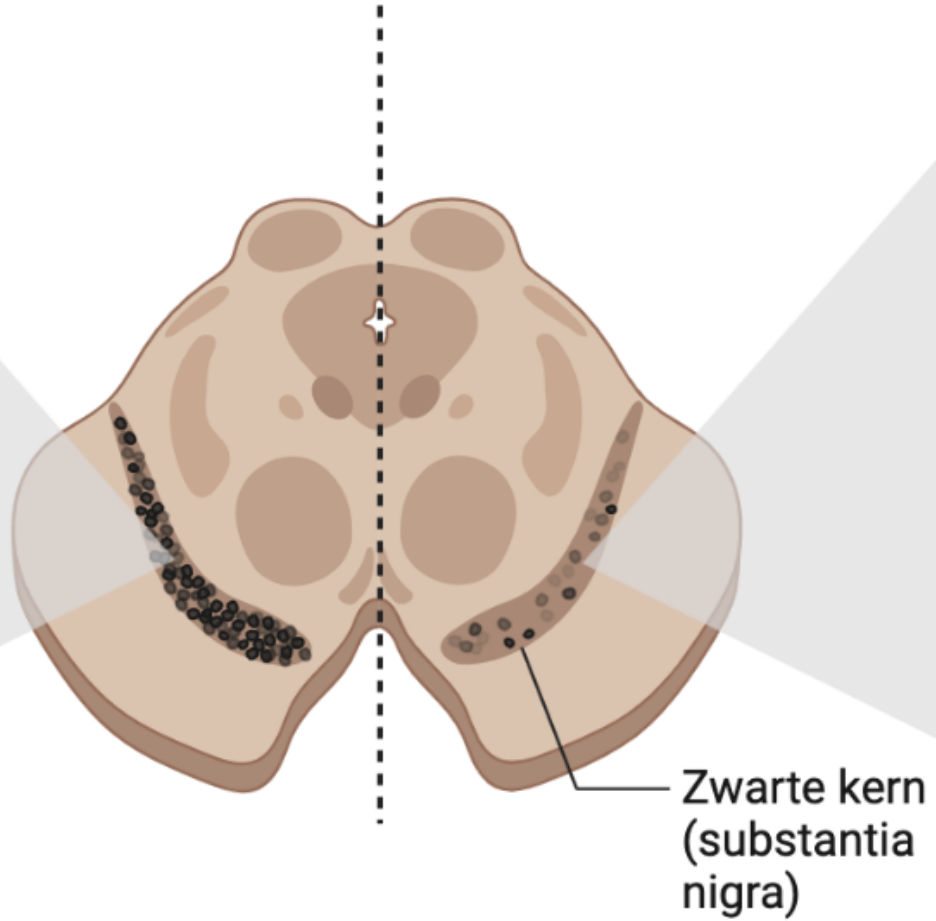
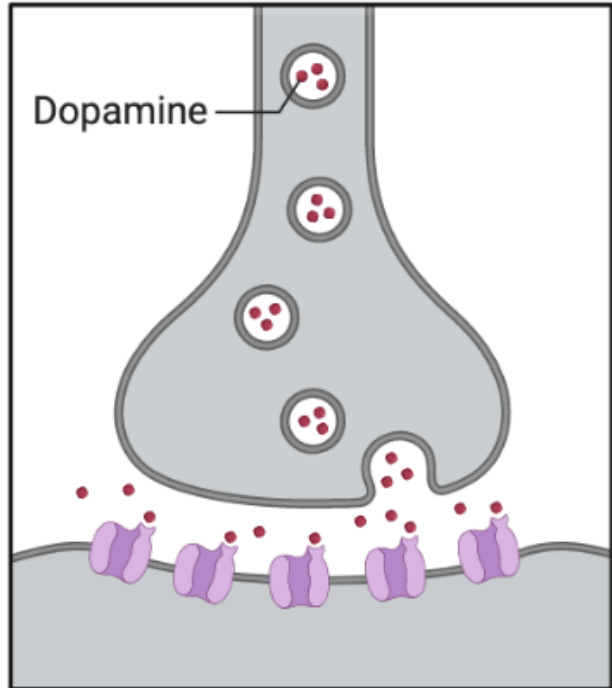
- Even voorstellen
- Agenda
- Ziekte van Parkinson
- Maag-darmproblemen bij Parkinson
- Pauze
- Slikproblemen bij Parkinson: tips & tricks
- Innameschema's van Parkinsonmedicatie
- Service van uw apotheek
- Vragen?

Symptomen van Ziekte van Parkinson

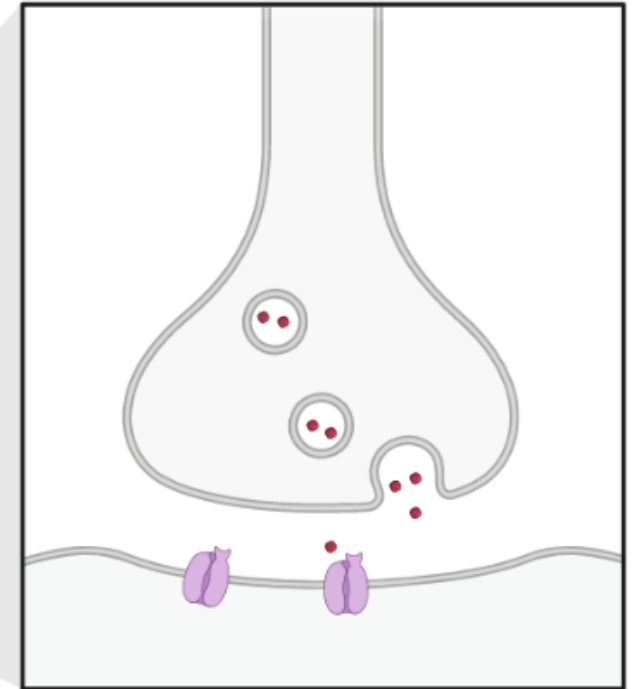

Oorzaak Parkinson

Gezond

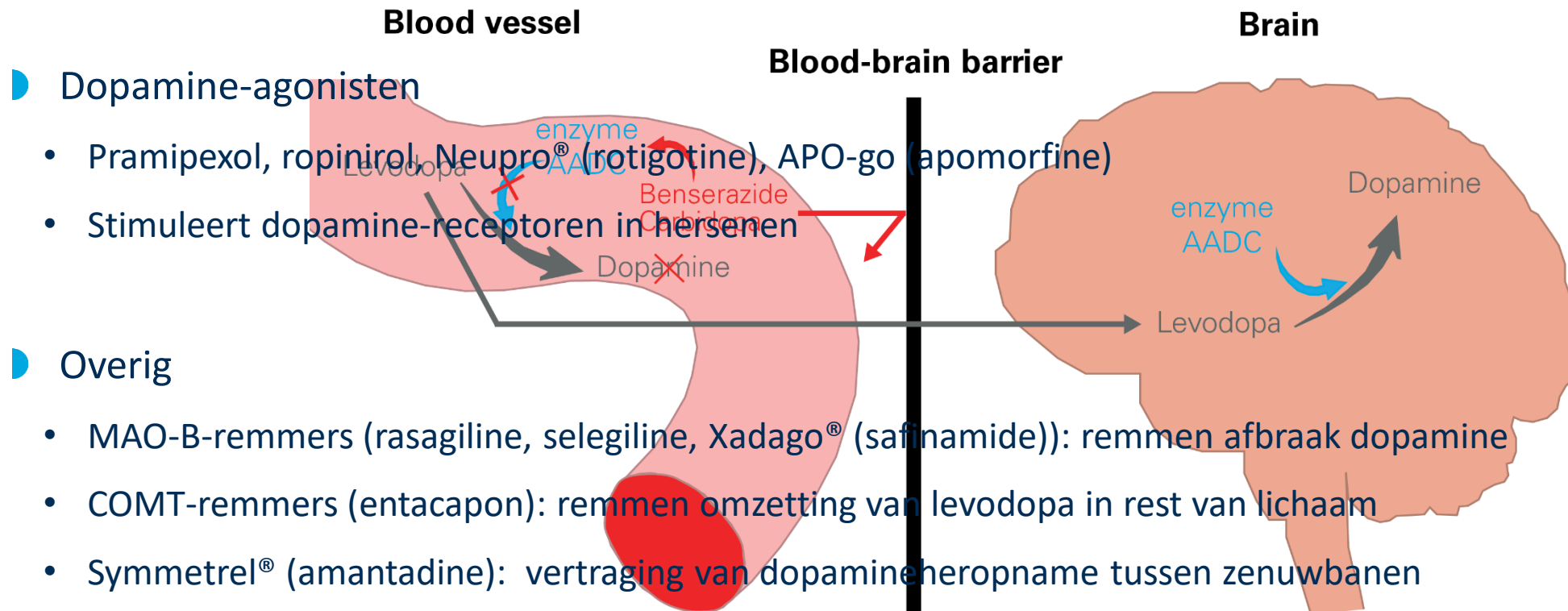

Parkinson

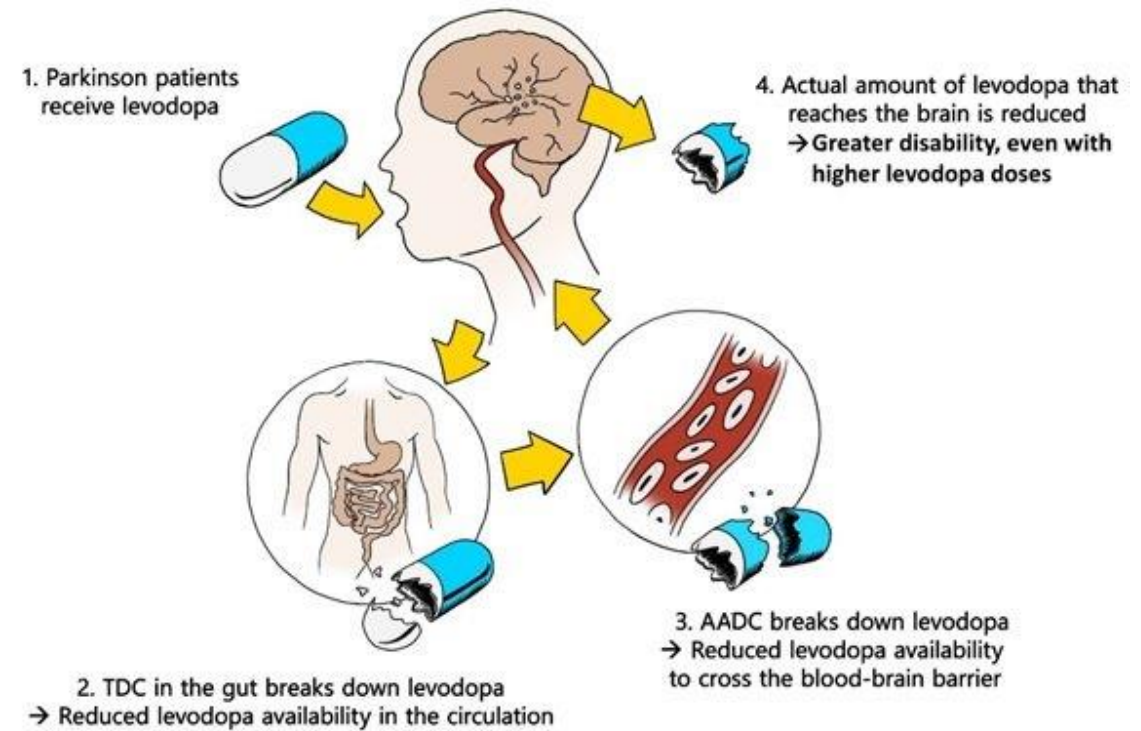
Medicamenteuze behandeling

- Levodopa/carbidopa (Sinemet®) (of levodopa/benserazide (Madopar®))
 - Aanvullen van dopamine tekort
 - Levodopa kan in hersenen komen en wordt daar omgezet in dopamine
 - Carbidopa en benserazide remmen omzetting van levodopa in rest van lichaam

Levodopa - van opname tot werking

- Levodopa: 1-5% komt in hersenen!
- Na inname komt geneesmiddel in maag
 - Gedeelte levodopa wordt afgebroken in maag
- Na maagpassage komt levodopa in darmen
 - Daar vindt opname plaats in bloed
 - Levodopa lijkt op aminozuur
 - Gedeelte levodopa wordt afgebroken in bloed

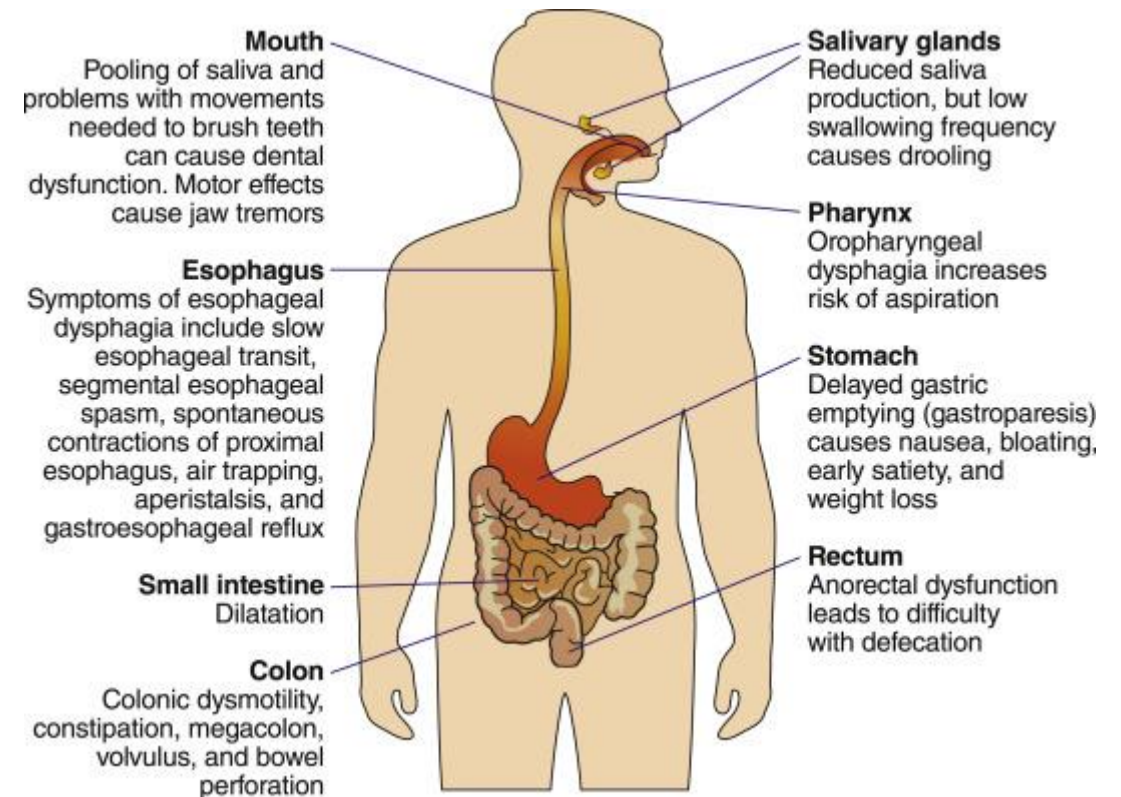
Belang van maagdarmkanaal

Opname levodopa vanuit darmen. Opname verminderd door:

- Vertraagde maagontlediging
- Obstipatie
- Inname met voedsel (voornamelijk eitwitrijk): half uur voor de maaltijd!
- Bacteriële overgroei (door bv maagzuurremmers)

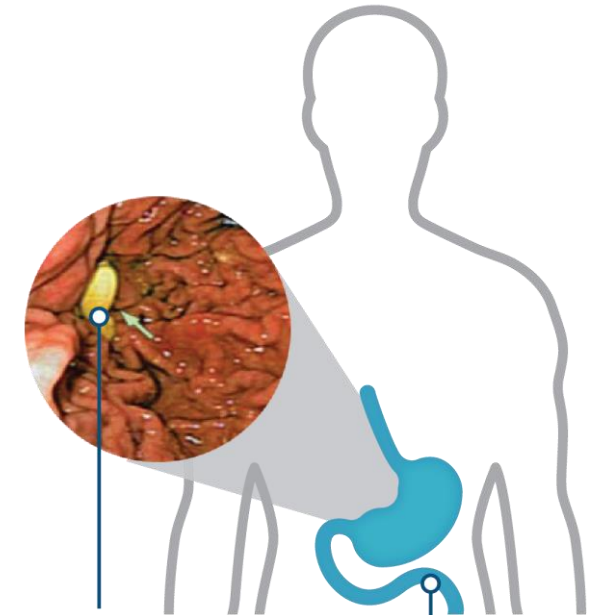
Let daarom op:

- Maagklachten: opgeblazen gevoel, misselijkheid
- Ontlasting: diarree, obstipatie

Vertraagde maagontlediging

- Symptomen: misselijkheid, opgeblazen gevoel, verminderd effect levodopa
- Gevolg: levodopa blijft langer in maag en verhoogde afbraak levodopa
- Niet-medicamenteuze oplossingen
 - Verspreid over de dag kleinere porties eten
 - Vet, gekruid en grof vezelrijk voedsel vermijden (liever vloeibaar)
- Medicamenteuze oplossingen
 - Domperidon zorgt voor versnelde maagontlediging

Carbidopa/levodopa pill trapped in the stomach 1½ hours after being swallowed

Levodopa needs to pass through the stomach and into the intestine to be absorbed

Obstipatie

Maag-darmkanaal beweegt minder en ontlasting blijft langer in darmen

- Meer afbraak en verminderde opname levodopa, daardoor wisselend effect

Niet-medicamenteuze adviezen

- Vezelrijk eten (volkoren, fruit, groente)
- Bewegen
- Voldoende vocht

Medicamenteuze behandelingen: laxantia

- Macrogol/elektrolyten
- Lactulose
- Psylliumvezels
- Bisacodyl
- Klysma's

	Type 1: Losse harde keutels, zoals noten (moeilijk uit te scheiden)
	Type 2: Als een worst, maar klonterig
	Type 3: Als een worst, maar met barstjes aan de buitenkant
	Type 4: Als een worst of slang, glad en zacht
	Type 5: Zachte keutels met duidelijke randen (makkelijk uit te scheiden)
	Type 6: Zachte stukjes met gehavende randen, een papperige uitscheiding
	Type 7: Waterig, geen vaste stukjes. Helemaal vloeibaar

Parkinson Café Emmeloord

Pauze

Slikproblemen bij Parkinson

Veranderde aansturing van zenuwen en spieren

- Slikken gaat minder automatisch

Droge mond

- Oorzaak: ouderdom, bepaalde aandoeningen, bepaalde medicatie

Problemen door slikproblemen

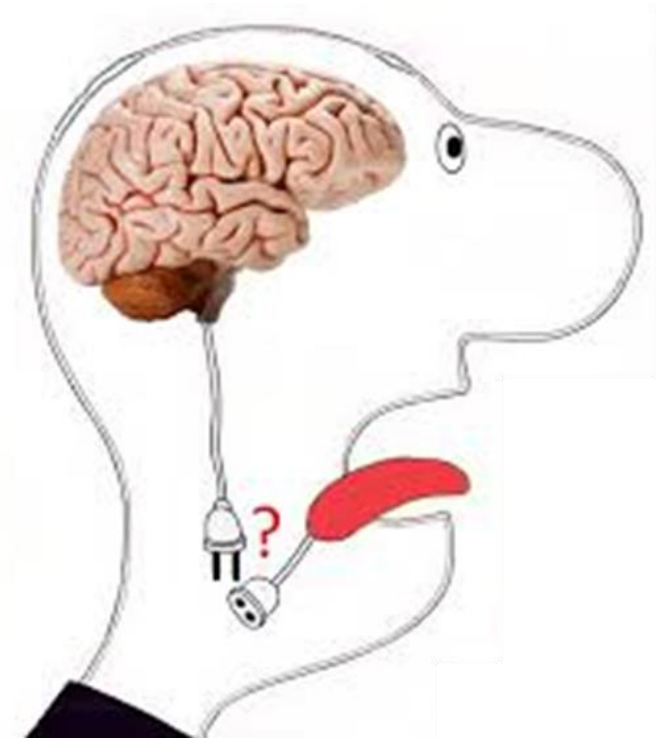
- Risico op verslikken en angst om te stikken
- Eten kost veel tijd
- Verminderde eetlust (en afvallen)
- Speekselvloed (soms met “kwijlen”)

Mogelijkheden bij slikproblemen – algemeen

■ Sliktraining i.s.m. logopedist

- Goede zit- en hoofdhouding (evt. i.s.m. ergotherapeut)
- Slikken met je kin op de borst
- Krachtiger slikken
- Stembanden dichthouden tijdens slikken
- Luchtwegen langer dichthouden en je slokdarm langer openhouden

Mogelijkheden bij slikproblemen – eten en drinken

■ Aanpassen van eten en drinken (evt. i.s.m. diëtist)

- Eten zachter maken (brood zonder korst of vervangen door pap)
- Drinken dikker maken (bv met Nutilis®)

Mogelijkheden bij slikproblemen – medicatie

- Geneesmiddelen breken of vermalen (mag niet altijd!)
- Geneesmiddelen slikken met dik vocht (appelmoes, vla of yoghurt)
 - Zuivelproducten mag niet altijd met alle geneesmiddelen!
- Geneesmiddelen slikken met slikgel
 - Geen wisselwerking met de geneesmiddelen
- Geneesmiddelen omzetten naar een andere vorm
 - Drank, zetpil, etc.
- <https://www.apotheek.nl/instructies/slikken-van-medicijnen>

Speekselvloed

- Achteruitgang van de slikspieren
 - Minder vaak slikken
 - Meer speeksel in de mond
 - Bij houdingsverandering loopt speeksel uit de mond
-
- Mogelijkheden bij speekselvloed
 1. Logopedische behandeling (vaker en efficiënter slikken)
 2. Medicatie om speekselproductie te reduceren
 - a. Glycopyrronium (tablet of drank)
 - b. Atropine oogdruppel (druppelen in mond)
 3. Speekselklieren injecteren met botox (botuline toxine)

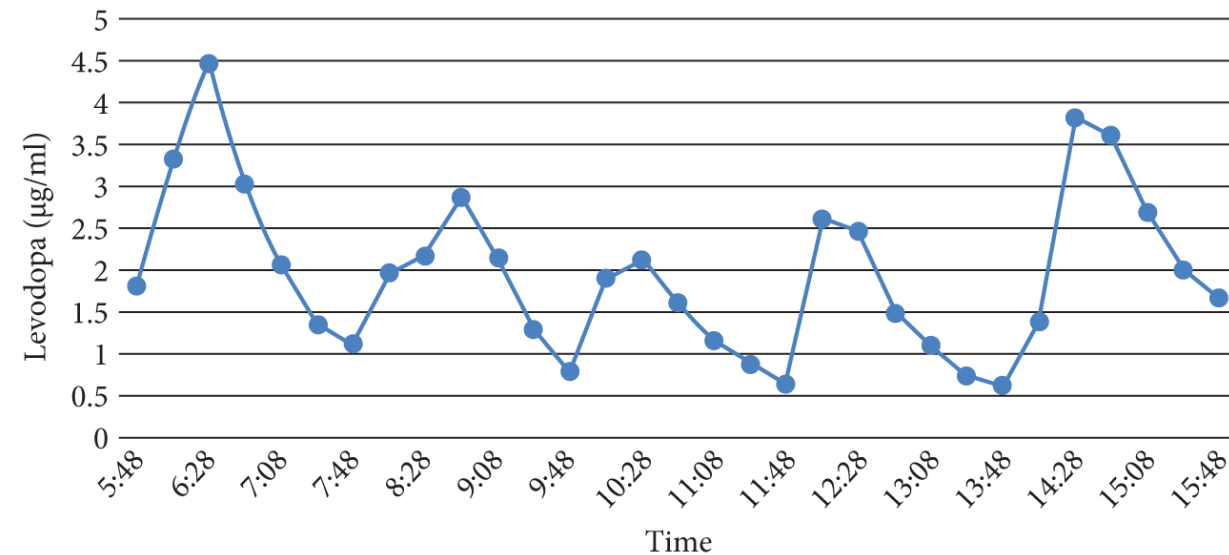
Innameschema's Parkinsonmedicatie

■ Innameschema's met levodopa bij Parkinson zijn divers

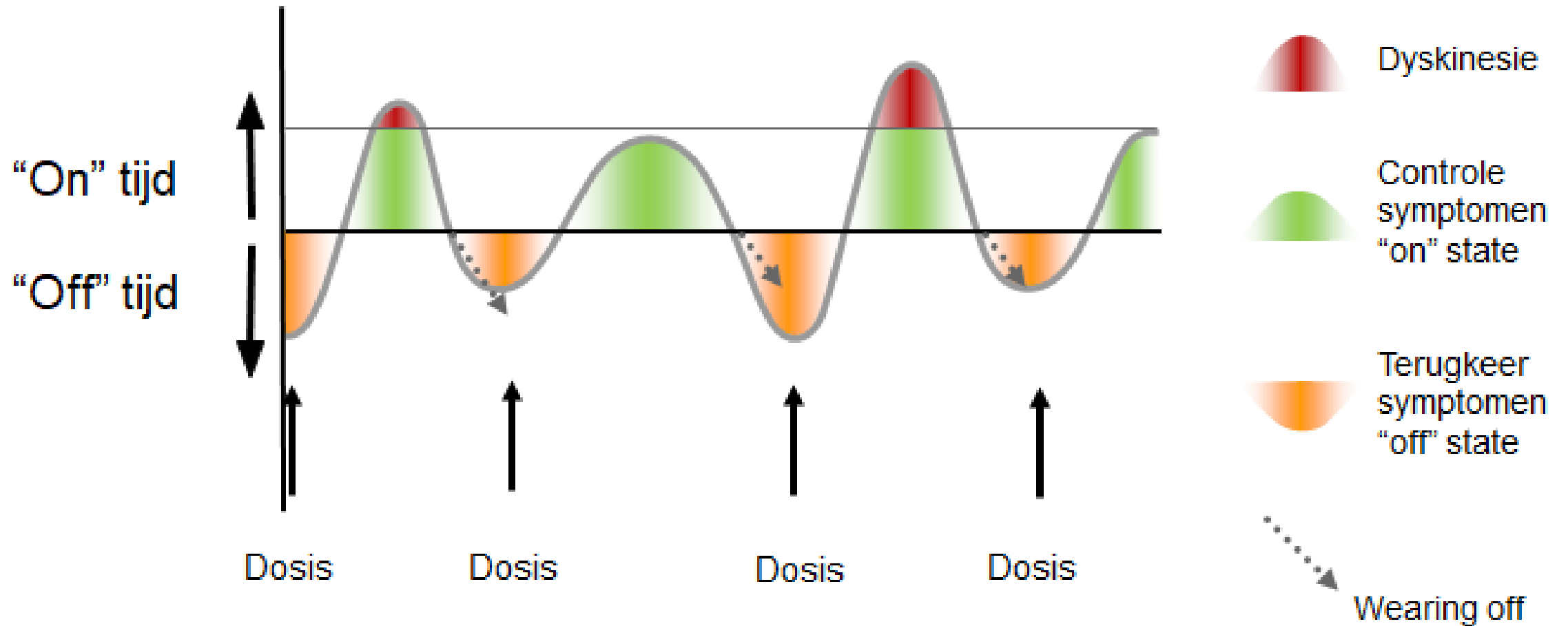
- Per patiënt verschillend
- Per stadium van ziekte verschillend
- Hoeveelheid per innametijd ook verschillend

■ Behandeling verschilt per stadium ziekte

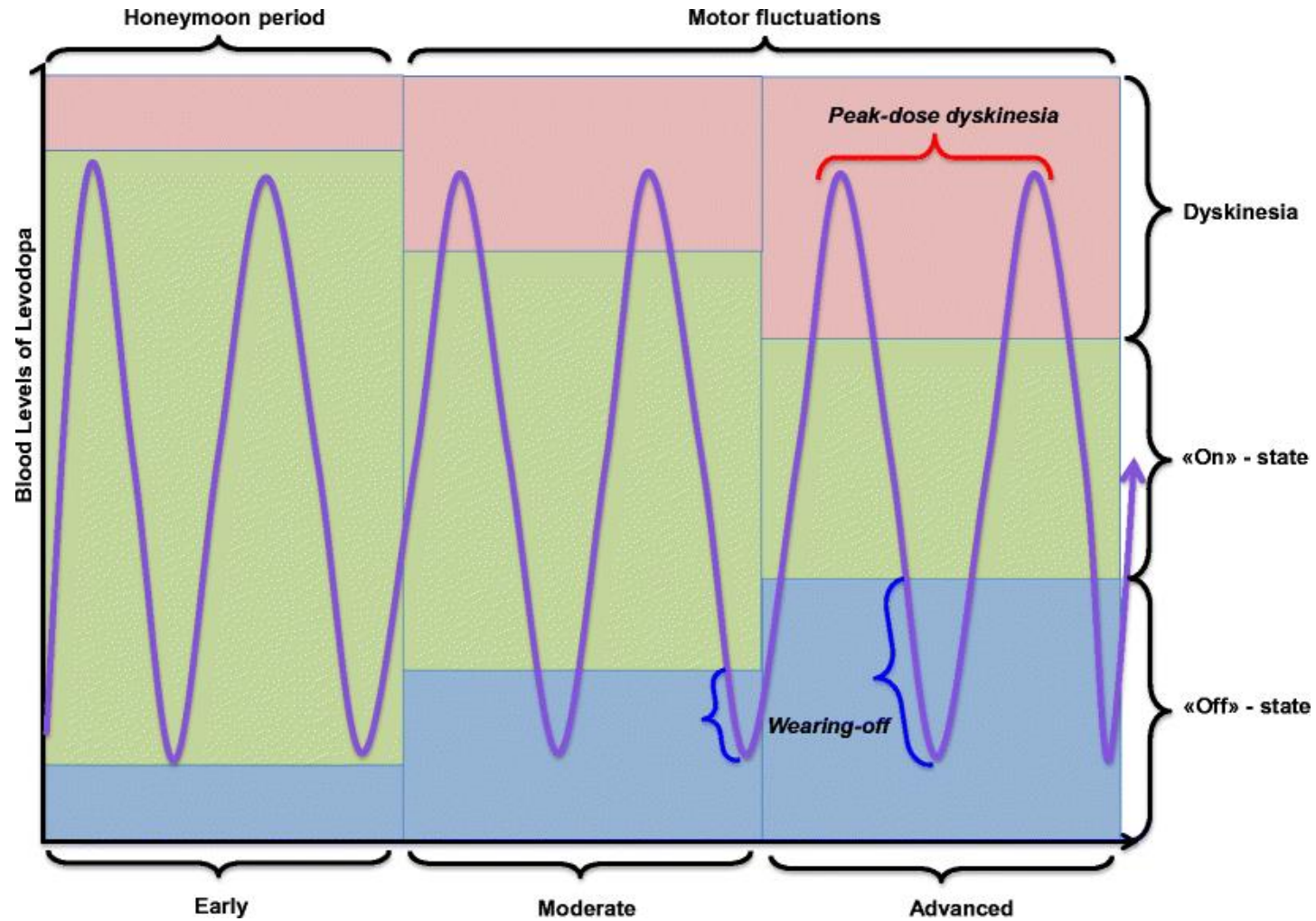
- Beginstadium: voornamelijk dopamine aanvullen
 - Gedeeltelijk nog eigen "buffer"
 - Levodopa/carbidopa of levodopa/benserazide
- Later meer variatie (ON/OFF en dyskinesiën)
 - Dopamine-agonist (pramipexol/ropinirol) werkt hele dag
 - Levodopa kan fluctuaties geven

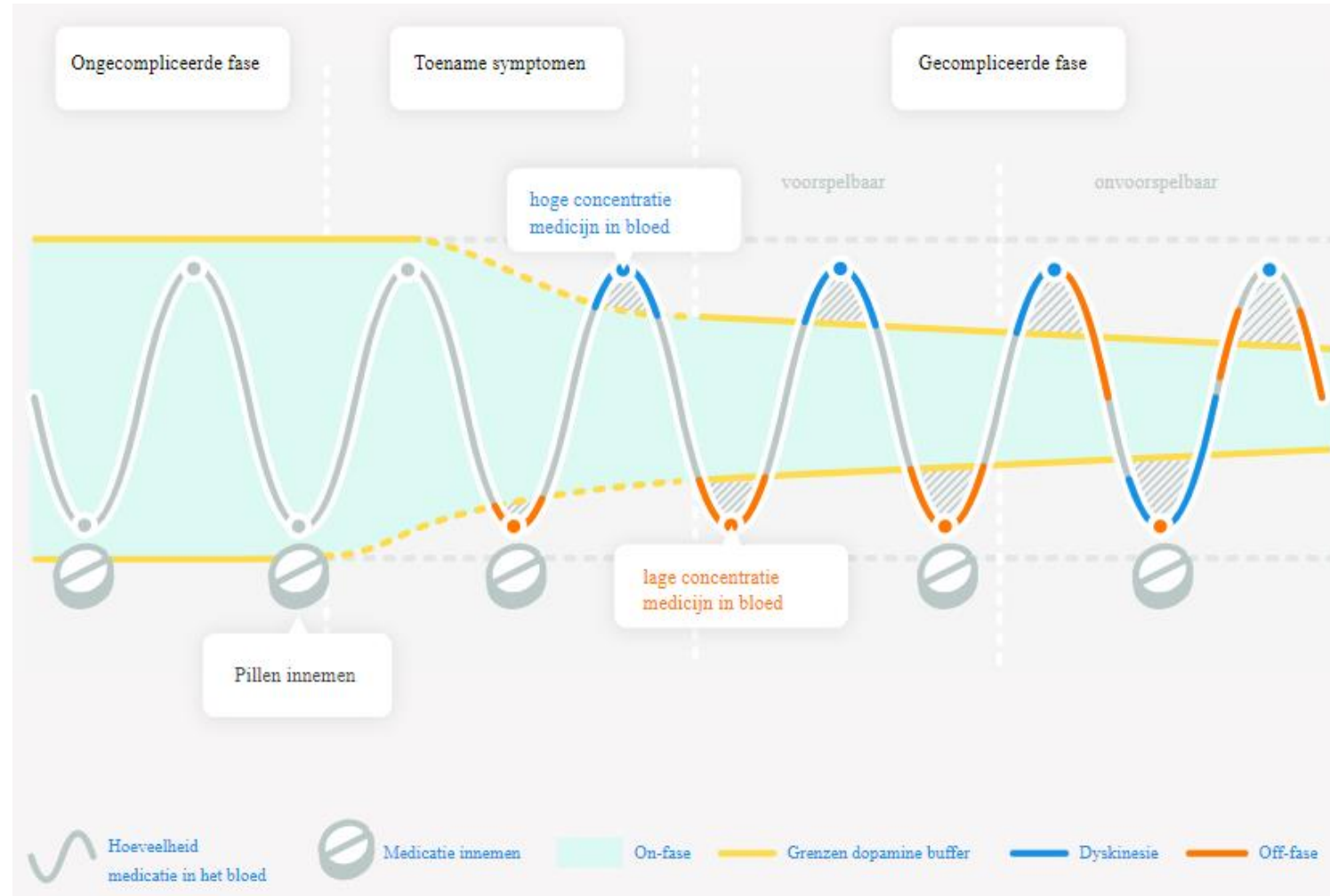
On-Off en dyskinesie

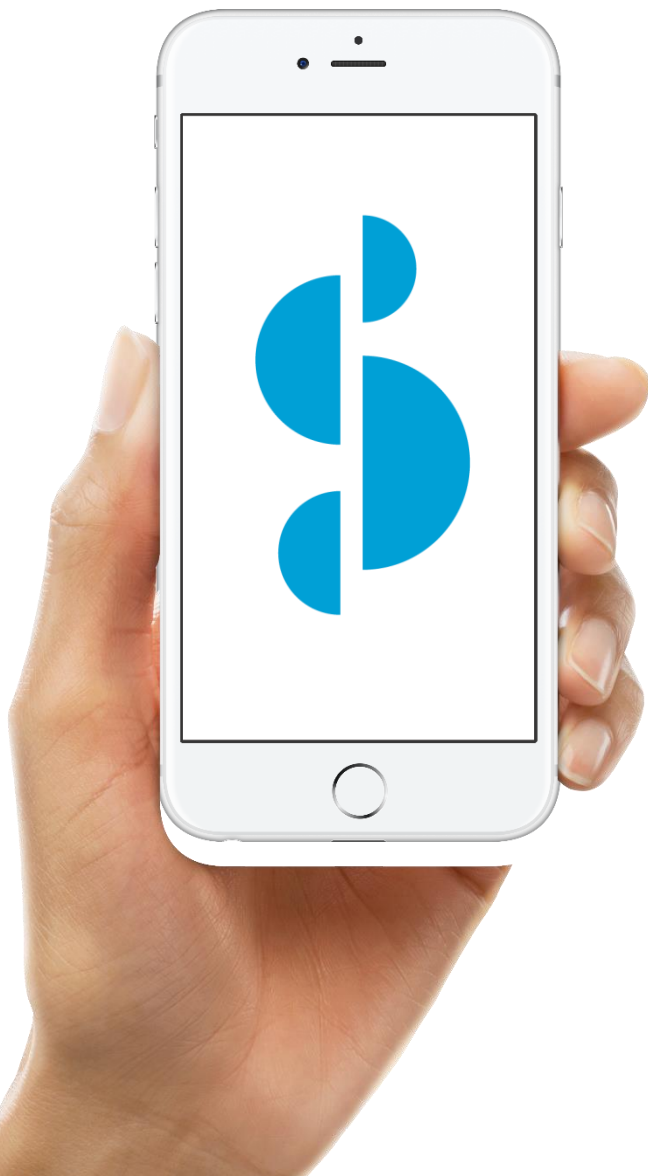
On-Off en dyskinesie bij diverse stadia

On-Off en dyskinesie bij diverse stadia

Service vanuit Service Apotheek Noordoostpolder

- ▶ Persoonlijke begeleiding (gespecialiseerd voor Parkinsonpatiënten)
 - Medicatievragen (met of zonder afspraak)
 - Medicatiebeoordeling (in de apotheek of thuis)
 - Persoonlijk advies
- ▶ De Service Apotheek-app
 - Medicatieoverzicht, innamealarm, medicatie bestellen, chatten met de apotheek, etc.
- ▶ Logistieke ondersteuning
 - Herhaalservice
 - Baxterrol
 - Bezorgen
 - Innameschema's

Parkinson Café Emmeloord

Vragen?